

ODPORÚČANIA

KOMISIA

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 3. mája 2007

o monitorovaní množstva akrylamidu v potravinách

[oznámené pod číslom K(2007) 1873]

(Text s významom pre EHP)

(2007/331/ES)

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,
a najmä na druhú zarážku jej článku 211,

keďže:

- (1) Vedecká skupina pre kontaminanty v potravinovom reťazci Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín (EÚBP) prijala 19. apríla 2005 vyhlásenie o akrylamide v potravinách, v ktorom vyjadruje súhlasné stanovisko k posúdeniu rizika týkajúceho sa akrylamidu, ktoré vypracoval Spoločný výbor expertov FAO/WHO pre prídavné látky v potravinách (JECFA) vo februári 2005. V tomto posúdení rizika dospel JECFA k záveru, že limitné hodnoty expozície priemerných a nadmerných konzumentov sú v prípade tejto genotoxickej a karcinogénnej zlúčeniny nízke, čo môže viesť k riziku negatívneho vplyvu na zdravie ľudí. Z tohto dôvodu by sa malo naďalej pokračovať v úsilí o zníženie koncentrácie akrylamidu v potravinách.
- (2) Potravinársky priemysel a členské krajiny skúmali, akým spôsobom sa akrylamid tvorí. Predstavitelia potravinárskeho priemyslu vypracovali návrh dobrovoľných opatrení založených na využívaní tzv. „súboru nástrojov“⁽¹⁾, ktorý poskytuje možnosti pre výrobcov a

spracovateľov, ako hľadať spôsoby na zníženie množstva akrylamidu v produktoch, ktoré vyrábajú. Už od roku 2002 sa vynakladá veľké úsilie na zníženie množstva akrylamidu v tepelne spracovaných potravinách.

- (3) Je potrebné zhromaždiť spoľahlivé údaje o množstve akrylamidu v potravinách, a to z celého Spoločenstva najmenej po dobu troch rokov, aby sa získala jasná predstava o obsahu akrylamidu v tých potravinách, o ktorých je známe, že obsahujú vysoké množstvo akrylamidu a/alebo významnou mierou prispievajú k dennému príjmu potravín obyvateľstva ako celku, ako aj špecifických zraniteľných skupín, ako sú dojčatá a malé deti.
- (4) Tieto údaje je potrebné raz za rok oznámiť EÚBP, ktorý zabezpečí ich zaznamenanie do databázy.
- (5) Analytické výsledky sa vyhodnotia s cieľom posúdiť účinnosť dobrovoľných opatrení. Program monitorovania ustanovený v tomto odporúčaní možno kedykoľvek upraviť, ak je to vzhľadom na získané skúsenosti vhodné,

TÝMTO ODPORÚČA:

(1) „Súbor nástrojov“ obsahuje 13 rôznych parametrov („nástrojov“) zoskupených do 4 hlavných kategórií („oblasti nástrojov“), ktoré môžu výrobcovia potravín selektívne použiť podľa svojich konkrétnych potrieb na zníženie obsahu akrylamidu vo svojich výrobkoch. Tieto 4 oblasti sa vzťahujú na agronomické faktory, konkrétny recept, spracovanie a konečnú prípravu.

1. aby členské štáty každoročne v rokoch 2007, 2008 a 2009 v súlade s ustanoveniami prílohy I vykonali monitorovanie obsahu akrylamidu v potravinách podľa tejto prílohy;

2. Aby členské štáty do 1. júna každého roku poskytli EÚBP údaje z monitorovania z predchádzajúceho roku spolu s príslušnými informáciami podľa formulára uvedeného v prílohe II s cieľom zaznamenať ich do spoločnej databázy;
3. Aby členské štáty uskutočnili na účely programu monitorovania odber vzoriek podľa postupov stanovených v časti B prílohy k nariadeniu Komisie (ES) č. 333/2007 z 28. marca 2007, ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a metódy analýzy na úradnú kontrolu hodnôt olova, kadmia, ortuti, anorganického cínu, 3-MCPD a benzo(a)pyrénu v potravinách⁽¹⁾, s cieľom zabezpečiť reprezentatívnosť vzoriek pre danú šaržu;
4. Aby členské štáty vykonali analýzu akrylamidu v súlade s kritériami stanovenými v bodoch 1 a 2 prílohy III k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania právnych predpisov týkajúcich sa krmív a potravín a pravidiel o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá⁽²⁾.

V Bruseli 3. mája 2007

Za Komisiu
Markos KYPRIANOU
člen Komisie

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 88, 29.3.2007, s. 29.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 165, 30.4.2004, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Rady (ES) č. 1791/2006 (Ú. v. EÚ L 363, 20.12.2006, s. 1).

PRÍLOHA I

A. Miesta odberu vzoriek a postup

1. Odber vzoriek výrobkov by sa mal vykonať na úrovni trhu (t. j. v supermarketoch, menších obchodoch, pekárňach, miestach predaja zemiakových hranolčekov a reštauráciách) alebo v priestoroch výroby. Vzorky výrobkov s pôvodom v jednom z členských štátov by sa mali odberať v ktorejkoľvek krajine, kde je to možné ⁽¹⁾.
2. Odber vzoriek a analýza by sa mali vykonať pred dátumom expirácie vzorky.

B. Výrobky, čísla vzoriek, frekvencia, analytické požiadavky

1. V tabuľke 1 sa uvádza odporúčaný minimálny počet vzoriek na každoročnú analýzu pre každú kategóriu výrobkov. Členské štáty sa vyzývajú, aby odobrali väčší počet vzoriek, ak je to možné. Počet vzoriek na jednotlivé členské štáty je rozdelený podľa počtu obyvateľov, pričom minimálny počet odobratých vzoriek predstavuje 4 vzorky na jeden výrobok a členský štát.
2. Počet vzoriek vyjadruje minimálny počet vzoriek, ktoré sa každoročne majú odobrať. V prípade špecifických podmienok (napr. odber dvakrát do roka) platia pre každú skupinu výrobkov ustanovenia bodu C prílohy I.
3. Keďže každá kategória výrobkov zahŕňa široký rad výrobkov s rôznymi špecifikáciami, mali by sa poskytnúť dodatočné informácie pre každý výrobok, z ktorého sa odoberú vzorky (podľa bodu C prílohy I). Na sledovanie časového vývoja je potrebné, pokiaľ je to možné, každý rok odobrať vzorky z výrobkov s rovnakými špecifikáciami (napr. chlieb rovnakého druhu, značky atď.). V prípade zemiakových hranolčekov predávaných v malých obchodoch by sa mali na účely odberu vzoriek, pokiaľ je to možné, každý rok vybrať tie isté obchody.
4. Ak sú v prípade výrobkov s rovnakou špecifikáciou výsledné hodnoty opakovane nižšie, ako je limit kvantifikácie (LOQ), výrobok je možné vymeniť za iný výrobok za predpokladu, že spadá do tej istej kategórie výrobkov a že je k dispozícii opis výrobku.
5. Na zabezpečenie porovnateľnosti analytických výsledkov by sa mali vybrať také metódy, pri ktorých je možné dosiahnuť v prípade chleba a produktov detskej výživy hodnotu LOQ 30 µg/kg (najintenzívnejší ión/transitívny ión) a v prípade zemiakových výrobkov, iných cereálnych výrobkov, kávy a ďalších výrobkov 50 µg/kg. Výsledky sa majú uvádzať upravené vzhľadom na výťažnosť.

⁽¹⁾ Vo výnimočných prípadoch je možné, že sa na trhu nachádza len výrobok dovezený z tretej krajiny. V takých prípadoch je možné odobrať vzorky z dovezeného výrobku.

Tabuľka 1
Mínimálny počet vzoriek na kategóriu výrobku

Predávajúca krajina	Zemiakové hranoľky predávané ako hotové (1)	Zemiakové lupienky (2)	Predsmražené zemiakové hranoľky/zemiakové výrobky určené na domácu prípravu (3)	Chlieb (4)	Raňajkové cereálne výrobky (5)	Sušienky vrátane detských piškót (6)	Pražená káva (7)	Konzervované príkrmý pre dojčatá (8)	Spracované cereálne príkrmý pre dojčatá (9)	Iné výrobky (10)	Spolu
AT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
BE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
CY	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
CZ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
DE	24	24	24	24	24	24	24	24	24	14	230
DK	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
ES	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	140
EE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
GR	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
FR	20	20	20	20	20	20	20	20	20	14	194
FI	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
HU	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
IT	20	20	20	20	20	20	20	20	20	14	194
IE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
LU	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
LT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
LV	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
MT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
NL	6	6	6	6	6	6	6	6	6	8	62
PT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
PL	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	140
SE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
SI	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
SK	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
UK	20	20	20	20	20	20	20	20	20	14	194
BG	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
RO	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	80
Spolu	202	202	202	202	202	202	202	202	202	224	2 042

C. Minimálne dodatočné informácie, ktoré sa majú poskytnúť o každom výrobku

Minimálne dodatočné informácie, ktoré sa majú poskytnúť o každom výrobku, sú vymedzené v bodoch 1 – 10. Členské štáty sa vyzývajú, aby poskytli podrobnejšie informácie.

1. *Zemiakové hranolčky predávané ako hotové*: odber vzoriek dvakrát za rok v marci a novembri ⁽¹⁾, celkový počet vzoriek sa uvádza v tabuľke. Vzorky z hotových výrobkov by sa mali odoberať na miestach predaja malého rozsahu, na miestach predaja rýchleho občerstvenia a v reštauráciách. Pokiaľ je to možné, vzorky by sa mali každý rok odoberať na rovnakých miestach predaja.

Špecifické informácie, ktoré sa majú poskytnúť: vstupná surovina čerstvé zemiaky alebo vopred spracované zemiaky, iné pridané zložky.

2. *Zemiakové lupienky*: odber vzoriek dvakrát za rok v marci a novembri ⁽¹⁾, celkový počet vzoriek sa uvádza v tabuľke.

Špecifické informácie, ktoré sa majú poskytnúť: vstupná surovina čerstvé zemiaky alebo vopred spracované zemiaky, iné pridané zložky, príchuť alebo prídavné látky.

3. *Predsmažené zemiakové hranolčky/zemiakové výrobky určené na domácu prípravu*, vrátane výrobkov predávaných v mrazenej forme. Odber vzoriek dvakrát za rok v marci a novembri ⁽¹⁾, celkový počet vzoriek sa uvádza v tabuľke. Analýza každej vzorky by sa mala vykonať až po príprave výrobku (t. j. smaženie, pečenie atď.). Príprava by sa mala uskutočniť v laboratóriu podľa pokynov na obale. Špecifické informácie, ktoré sa majú poskytnúť: vstupná surovina zemiaky alebo vopred spracované zemiaky, iné pridané zložky, predaj výrobku v čerstvej alebo mrazenej forme, podmienky prípravy podľa pokynov na obale.

4. *Chlieb*

Špecifické informácie, ktoré sa majú poskytnúť: čerstvý chlieb alebo sucháre, obsah vlákniny, druh obilnín, kysnutý/nekysnutý, typ kysnutia (napr. droždie), iné zložky. Výber druhu chleba, z ktorého sa budú odoberať vzorky, by mal odrážať stravovacie návyky danej krajiny.

5. *Raňajkové cereálne výrobky* okrem ovsených vločiek a kaše z ovsených vločiek

Špecifické informácie, ktoré sa majú poskytnúť: druh obilnín, iné zložky (napr. cukor, oriešky, med, čokoláda).

6. *Sušienky (vrátane detských piškót)*

Špecifické informácie, ktoré sa majú poskytnúť: či ide o mäkké alebo tvrdé sušienky, či sú určené pre bežných konzumentov alebo diabetikov, úplný zoznam zložiek.

7. *Pražená káva*

Špecifické informácie, ktoré sa majú poskytnúť: stupeň praženia (napr. mierne upražená káva alebo káva upražená na tmavú farbu), typ kávových zŕn, či sa predáva ako mletá káva alebo ako zrná.

8. *Konzervované príkrmy pre dojčatá*

Zamerať by sa malo na zemiaky, koreňovú zeleninu alebo potraviny s obsahom cereálií. Špecifické informácie, ktoré sa majú poskytnúť: zloženie konzervovaného výrobku.

9. *Spracované cereálne príkrmy pre dojčatá*: analýza prebieha počas predaja.

Špecifické informácie, ktoré sa majú poskytnúť: typ obilnín, iné zložky.

⁽¹⁾ V prípade potravín vyrobených zo zemiakových vopred spracovaných výrobkov nie je potrebné vykonať odber vzoriek dvakrát za rok.

10. *Iné výrobky*

Táto kategória zahŕňa výrobky zo zemiakov, cereálií, kávy, kakaa a príkrmy pre dojčatá okrem výrobkov špecifikovaných v jednej z uvedených kategórií (napr. zemiakové placky, perníky, kávové náhrady). Potraviny, z ktorých sa vzorky odoberú, by sa mali vybrať tak, aby odrážali stravovacie návyky daného členského štátu. Je možné, že analýzu bude treba vykonať po ich príprave podľa pokynov na obale. V takom prípade by sa mali špecifikovať použité podmienky.

Špecifické informácie, ktoré sa majú poskytnúť: podrobný opis výrobku (t. j. hlavné zložky), podmienky prípravy podľa pokynov na obale.

B. Vysvetlivky k formátu predkladania údajov

Oznamujúca krajina: členský štát, v ktorom sa vykonalo monitorovanie.

Rok: rok, v ktorom sa odobrali vzorky.

Kód vzorky: identifikačný kód vzorky v laboratóriu.

Číslo triedy výrobku: číslo triedy výrobku podľa tabuľky 1 v prílohe I [doplňte hodnoty 1 – 10, napr. zemiakové hranolčeky (1), zemiakové lupienky (2) atď.].

Názov výrobku: uvádza sa názov výrobku v angličtine a v pôvodnom jazyku.

Opis výrobku: mal by sa poskytnúť krátky opis výrobku s uvedením minimálne tých informácií, ako sa uvádza v bode C prílohy I.

Výrobca: meno výrobcu, ak je k dispozícii.

Krajina výroby: ak je k dispozícii. Na označenie krajiny výroby použite kódy ISO (kódy ISO sú uvedené v prvom stĺpci tabuľky 1 prílohy I). Výrobok, z ktorého sa odoberá vzorka, by mal mať podľa možnosti pôvod v jednom z členských štátov (pozri poznámku pod čiarou 4).

Dátum expirácie: tak, ako sa uvádza na obale. Dátum sa uvádza vo formáte dd/mm/rr.

Dátum výroby: tak, ako sa uvádza na obale. Dátum sa uvádza vo formáte dd/mm/rr.

Dátum odberu vzorky: dátum, kedy bola vzorka odobratá. Dátum sa uvádza vo formáte dd/mm/rr.

Miesto odberu vzorky: miesto, kde sa vzorka odobrala, napr. supermarket, malé predajne, pekárne, miesta predaja rýchleho občerstvenia atď.

Veľkosť balenia: veľkosť balenia (g) výrobku, z ktorého sa odobrali čiastkové vzorky (v prípade, že je to aktuálne).

Hmotnosť vzorky: hmotnosť súhrnnej vzorky (g).

Podmienky prípravy: Podmienky prípravy by sa mali špecifikovať v prípade predsmážených zemiakových hranolčekov alebo iných výrobkov zo zemiakov určených na domácu prípravu (výrobky triedy 3), z ktorých by sa mala odobrať vzorka a ktoré by sa mali analyzovať po tepelnej úprave. Pri tepelnej úprave by sa malo postupovať podľa návodu, ktorý by sa mal špecifikovať v tomto okienku. To isté platí aj pre „iné výrobky“ (trieda výrobkov 10).

Dátum analýzy: Ak bola vzorka homogenizovaná a uskladnená pred analýzou, mal by sa uviesť dátum skutočného začiatku procesu analýzy. V takomto prípade by sa mali uviesť podrobnosti o podmienkach skladovania.

Akreditovaná metóda: Uveďte, prosím, „A“ (áno) alebo „N“ (nie) v prípade, že analytický výsledok sa dosiahol metódou akreditovanou podľa normy EN ISO 17025.

Analytická metóda: Uveďte, prosím, ktorá analytická metóda bola použitá (GC-MS s derivatizáciou, GC-MS bez derivatizácie, LC-MS-MS alebo iná), a poskytnite krátky opis prípravy vzorky (napr. postup purifikácie atď.)

Podrobnosti o skúške spôsobilosti: Uveďte, prosím organizátora testu spôsobilosti, číslo schémy, číslo cyklu, maticu a z-score⁽¹⁾, ktoré bolo dosiahnuté, a to v tomto krátkom formáte: organizátor/schéma/cyklus/matica/z-score. (Príklad: FAPAS/30/6/sucháre/1,6).

Obsah akrylamidu: v µg/kg upravené vzhľadom na výťažnosť.

Limit detekcie (LOD): v µg/kg.

Limit kvantifikácie (LOQ): v µg/kg.

Neistota merania: Uveďte, prosím, informácie o neistote merania (rozsah sa uvádza v %).

⁽¹⁾ Dovoľujeme si vás upozorniť, že z-score sa používa len na posúdenie kvality údajov. Tieto údaje sú dôverné.